

SZÜLŐK LAPJA

Ifjúság és forradalom

1848 és 1919 márciusának emlékére

Újat teremteni, haladni és alkotni, fejlődni, növekedni és többet akarni, ezt jelenti az ifjúság. A világ ezer képét ámulással magába szívó gyermeki lélek, mire ifjúvá serdül, megtelik feszítő erővel, törekvéssel és akarással, hogy megismert környezetén túlhaladjon, hogy jobb és szebb világot teremtsen maga körül. Ezért jelenti minden nép jövőjét, legféltebb kincsét az ifjúság, a fiatalok felnövő tömege. A fiatalság valóban a jövő reménysége, a továbbfolyó élet kiteljesülése, az új, haladó gondolatok, az emberi felemelkedés és magasabbrendűség záloga.

Nem véletlen, hogy a világ és népünk fejlődésében egyaránt minden új gondolat harcossai között ott találjuk őket. Nem véletlen, hogy az 1848-as események forgatagában a március 15-i mozgalmak élén a fiatalság áll. Petőfi Sándor »Talpra magyark«-ja a fiatal Petőfi lánglelkéből szakadt, Irinyi, Jókai, Vasvári ujjongó fiatal forradalmisága vitte a tömegeket végig Pest utcáin. Nem véletlen, hogy a Lánchídon átömlő sokaság javarészt ragyogószemű mesterlegények és diákok adták, s az sem, hogy a szabadságharc rohamaiban a fiatal karok ereje teremtette meg Isaszeg, Nagysalló, Branyiszko csodáit.

A magyar szabadságharc csak időszerűsége miatt kiragadott példa. A fiatalságot ott találjuk Sokrates sétánál, egy letűnő sokistenhívó világ elleni harcban, Dózsa György keresztesei között, az új korszakot hozó francia forradalom barrikádjain, Martinovits baráti körében, ott találjuk 1917 októberében Szentpétervár puskaporos utcáin, az 1919-es magyar kommun élvonalában. Akár a Galilei-kör tűzarcú fiataljait nézzük, akár a fasiszták ellen küzdő szabadságharcosok soraira tekintünk, mindenütt az új eszmék, az előrehaladó emberi gondolat hű harcossainak seregében méltó helyen áll a fiatalság.

A Horthy-uralom elmúlt esztendei azért is jelentenek végtelen felelőtlenséget, mert elzárták ifjúságunkat minden haladó áramlattól. A való élet vérkeringését a maguk félfeudális egzisztencia- és dinasztia-teremtő nagyratöréséért áldozatul dobták a reakciós erőknél. A természettudományok, a változó és egyre fejlődő tudás eredményeit ledugaszolták saját osztályhatalmuk biztosítása érdekében. Megmerevedett, örökké tartó állapotokat kívántak teremteni, aminek fundamentumán biztosan meg-

állni vélték uralmuk épületét. Hivalkodó ünnepségek, eucharisztikus kongresszusok, királyi látogatások felvonulásaira vitték a fiatalságot, de mélyen eltitkolták előlük a Cséri-telep személtakásait, a zsellér-paraszt földoduit: a maguk duskáló jólétét kiizzadó szociális nyomort. Ahogyan az IBUSZ idegenvezetői az ország talmiságát tárták a külföldi vendég elé, úgy vezették ifjúságunk tömegeit egy hazug, elmúlt, konzervatív maradiság romos emlékei között, s mélyítették el a reakciós világszemlélet századok előtti időkből célszerűen kiemelt ideálok és történések kultuszán keresztül.

Nem csoda, ha ilyen körülmények között az ifjúság, az a természetszerűleg forradalmi réteg elvesztette természetes vonásait, a forradalmiságot és ezzel lába alól a talajt. Így történhetett, hogy az önmagából kifordított, talajtvesztett fiatalságot a reakciós örültség képes volt az irrealista szférából belerántani a fasiszta háború poklába.

Ma új országunk új fiatalságot formál. Kalinin így jellemzi a »Kommunista nevelésről« c. könyvében az ifjúságot: »Az ifjúságot az eszményi élmények utáni feszült vágyakozás jellemzi: él benne a vágy az önfeláldozásra... Nem hiszem, hogy ebben a tekintetben más lenne a mai fiatalság. Nem hiszem, hogy a csodálatosra, a regényesen hősiésre való törekvés, — törekvés, hogy nagy dolgokat vigyenek véghez a nép érdekében, a tudomány terén vagy más területeken, ne élne a mai fiatalság lelkében is.« Vakító élességgel világít ezzel rá az ifjúság forradalmiságára, mint alaptermészetére.

Engedjük hát, hogy gyermekeinkben szabadon bontakozzék ki ez az adottságuk. Teremtsük meg részükre a lehetőségeket és alkalmakat. Kutassuk fel a módokat, amelyeken keresztül forrongó, lelkes fiatalságuk kiteljesülhet, de ugyanakkor szülők és nevelők egyaránt irányítsuk is őket, hogy természetadta belső feszültségük rátaláljon a helyes útra. Adjuk kezükbe a ma leghaladottabb, legigazibb és egyúttal legforradalmibb tudományt, a marxizmus-leninizmust. Ezzel és csakis ezzel kapják meg azt az iránytűt, amely hajszálpontosan elvezeti őket az élet problémái között: ezzel és csakis ezzel nyerik vissza üde, forradalmi fiatalságuk hamvát, merész, lendületes, bátor munkakedvüket és munkaszeretetüket.

A ma Magyarországnak fiatalsága előtt nem kisebb feladat áll, mint résztvenni egy ország

gyökeres átépítésében. Nem kisebb feladat, mint új emberekké lenni és új embereket formálni. Forradalmi feladat ez? Ez forradalmi feladat. Akkor ennek elvégzése komoly elhivatottságot jelent ifjúságunk részére.

Ez az elhivatottság azonban felelősséget is jelent. Felelősséget a fiatalság, a szülő és a nevelő részére egyaránt. A szülő és nevelő részére, hogy a jó felkészültségű ifjúságot e munka sorompójába állítsa; az ifjúság részére, hogy jól felkészülve, teljes harci kedvvel sorompóba álljon.

Csak így tudják dolgozó népünk ifjai betölteni azt a végtelen távlatokat adó testamentumot, amire Ady Endre hívja fel a figyelmünket s amit maga is hátrahagy az »Új, jobb márciusi ifjúságnak« :

»Testvéreim, nincs nemigaz szavatok,
S százszorta többet merhettek, minthogy mertek.
Békésebb, szebb, jobb, vidámabb, boldogabb
Életre váltott jussa nem volt soha,
Mint mai, bús, magyar, ifjú embernek.«

Biró György

Proletár-szülők a napközi otthonukért

Körzeti pártszervezetem megbízásából február 5-én megjelentem a X., Százados-úti iskolaépületben. Az épületben levő két általános iskola, a leány- és fiúiskola napközi otthonai új felszerelést kaptak szülői munkaközösségeiktől és MNDSz-csoportjaiktól. A két iskola ez alkalomból kis ünnepséget rendezett, erre kellett elmennem. Mondhatom, nem bántam meg, hogy elmentem, bár egyébként sem mulasztottam volna el. Meg kellett már nézmem belülről is ezt a két iskolát, amelyekért három MDP körzeti pártszervezet és két MNDSz-csoport »patronázs-versenyben« áll. A verseny ugyan nincs kihirdetve, nem is beszélnek róla, de hallgatóságosan mégis verseny indult el. Az első forduló eredménye a napközi otthonok új felszerelése. A szülők iskoláik minden gondját, kívánságát magukkal viszik a pártba, az MNDSz-be és így született meg ez a láthatatlan verseny.

Meglepő kép fogadott. Két egymásba nyíló terem, az ablakokon függöny, virágok, az iskolapadok helyett négyzetes asztalok, köröttek az egyik teremben leányok, a másik teremben fiúk. A leánykákon egyforma, kedves kék kötényke. Szól a rádió. Napfényben fürdik a két helyiség. Ünnepi megilletődés hangulata. A terem sarkában anyák és MNDSz-asszonyok várakozó csoportja, egy-két férfi, az MDP kiküldött elvtársai és itt látjuk Dédes Gyulát, a törvényhatósági bizottság alelnökét, Petőné Acs Jolán felügyelőt a VII. közoktatási ügyosztály képviselőjében és a két iskola igazgatóját: Rétházy Ferencet és Mervay Gyulát.

Felhangzik a köztársasági induló. Egy leányka lép elő, és kedvesen üdvözlöli a megjelenteket. Megköszöni az új felszerelést, a 12 foglalkoztató-asztalt, a hozzávaló 10 széket, a 30 kötényt, a rádiót, függönyt, virágot és azt a sok szeretetet, amely őket itt, iskolai otthonukban mindjobban érezhetően körülveszi. A szeretetnek ebben a megnyilvánulásában látjuk a sok igyekezetet és munkát is. Érzik a viszonzás kötelességét. Az értük dolgozókkal együtt akarják építeni a hazát, az új világot.

Egymásután, felváltva állnak fel most fiúk-leányok, s kis műsorral kedveskednek vendégeiknek, vidáman, lelkesen.

Majd a Juránics-telepi MNDSz-csoport ügyvezetője, Sasvári Lajosné emelkedik szólásra. A közvetlenül elmondott szavakból kibontakozik az önzetlen, céltudatosán áldozatos munka. A proletár-gyermeknek ügyét itt a külvárosban a proletáranycák karolták fel, nem valami nagy anyagi lehetőséggel, de magabizó aprómunkával. Az egyik körzeti pártszervezet és az MNDSz kultúrgárdája műsoros előadásokat rendezett, ők a szereplők, a fizető közönség és a bevételből megindított munka végzői is. Előbb a gombok, a többi kellék, azután már valamivel gyorsabban a szövét, és végre elkészül a ruha is. Ennek a fordított sorrendnek mestere Bognár Jánosné asszonytárs és édesanyja, aki fáradhatatlanul szervezi a terveket, az anyagot és a munkaeszközöket. Asztalokat a napközinek! Kisebb összeg a készkiadásokra! Elő minden használható holmit a pincéből, régi légoszerszámtáblák faanyagát! A fővárosi öregek otthonából lelkesen ajánlják fel munkájukat az egykori mesteremberek, meg is kezdik a munkát, kidőlték, most már nincsen megállás. Egy asztal apuka, Király Antal fejezi be a nagy munkát. Az utolsó két napon a versenylásban égő asszonytársak még az éjjel elkészített 30 db munkakötevénytel tetézik meg ajándékaikat. Végül szépen megkéri a gyerekeket, becsülik meg ezt a sok munkát, kimélik meg a most átadott felszerelést.

Rétházy Ferenc, a leányiskola igazgatója örömtől sugárzó arccal veszi át az új berendezést. Megelégedéssel számol be a munkaközösségek szép munkájáról. Az igen megsérült egykori óvodai helyiségeket még a múlt évben teljesen rendbehozta a munka-

közösség. De a szép fehér falak mégsem tudtak igazi meleg otthont nyújtani, csak feledet adtak az otthoni, még rosszabb viszonyok között levő tanulóknak. Eljöttek ide, valahogyan eltölteni az időt; még a kabátjukat sem vetették le. Nem volt, ami kulturális és esztétikai szükségletüket felkeltse és lekösse, nem volt, ami megbecsülésre szoktassa őket. Most végre kidobhatják az épület legkopottabb és legszűkebb padjait, nem kell bennük már szorongani. Az asztalok körül különböző kis közösségek alakulnak, itt varrnak, ott társasjáték folyik, amott az írásbeli készül, ismét másutt a leckét vitatják meg, Rend, fegyelem, szorgos munka, lelket üdítő szórakozás, mosolygó arccok. Az izléses munkakötevények maguk igénylik a tiszta kezeket is. Ugyancsak használatban van a mosdó. (Ez egy másik körzet juttatása a törülközőkkel együtt.) Az életszínvonal, az életigény, a kultúrigény jóleső, kellemes érzése, öntudata járta át a gyerekeket. »Igenis, igényességre neveljük a dolgozó gyerekeit, akik tudják, hogy a magasabb igény a becsületesen elvégzett munka következménye lehet. Ennek az igénynek a kielégítését meg fogják tehát becsülni.« Az ablakon át beözlő napsugár előnti a lelkeket, a pedagógusét is, aki most már biztosan tudja, hogy a társadalom és a szülők együttműködésével az új demokratikus embertípust formálja és vele együtt a boldog, új jövőt építi.

Petőné Acs Jolán felügyelő, a közoktatási ügyosztály üdvözlöt letöltve, elismerését fejezi ki az iskola, a szülők és a társadalom együttes munkájának eredménye felett. A szocialista társadalmat építjük és ez csak az összes demokratikus népi erők latbavetésével mehet végbe. Az állam, a főváros a termelést szervezi, a dolgozó életszínvonalát biztosítja, a társadalom többi feladatának megoldásában magának a társadalomnak kell közreműködnie. Gyermek, szülő, pedagógus, dolgozó összesége a közös nagy cél megvalósítására kezdet fognak, és akkor ilyen eredményeket láthatunk, mint itt. Sok sikert és örömet kíván a további szép tervek kiviteléhez.

Dédes Gyula városatyja, mint mondta, nem tud ellenállni, hogy kifejezést ne adjon annak a jó érzésének, amely itt most eltöltötte. Sokszor énekelt és még többször hallotta énekelni a köztársasági indulót, de ilyen szívből és lelkesen csak most hallotta és énekelte először. Az itt jelenlevő pártkiküldöttekkel együtt csak azt mondhatja, hogy a szülők és a pedagógusok jó munkát végeztek. Adjon az iskola a demokratikus társadalomnak jó szocialistákat, akik becsülik a munkát, ismerik és szeretik a népi demokratikus Magyarországot.

Ezután a másik »versenytárs«, a Százados-úti MNDSz-csoport ügyvezetője, Berec Béláné szólal meg és aratja a legnagyobb sikert a gyermekek között:

— »Itt a jó finom tejskávé, vajaskifli és piros alma!
Az anyukák és a MNDSz-asszonytársak mosolyogva osztják az uzsonnát. De nem elégedetlenek a napközi otthon munkásai sem, a csoportvezetők: Barna Judit, Lissauer Albertné és Lénárt Tibor sem. Szeretettel tekintenek egymásra: gyerek és tanítója.

De, hogy pontos és hiteles krónikás legyenek, még megkérdezem, kik voltak a munkakötevények rohammunkásai. Íme, itt a nevük: Sasvári Lajosné, Takács Gyuláné, Kovács Gézané és Faith Kálmánné. Dicsekedve mutat rá Judit néni a kiosztásnál szorgoskodó anyukákra: Eisler Imréné varrta a függönyöket, Dávid Mártonné és Kovács Ferencné a nagytakarításban segítkezett, aki pedig azt a nagy tejskannát cipéli, az a Hrusovszky anyuka. Hazafelé menet még sokáig a fülemben cseng a gyermekek dala: »Ej, haj, szép az élet!« ...

A csillagok csillaga

*Sohse hull le a vörös csillag :
Nap, Hold, Vénusz lehullott régen
S ő dőlyfől a keleti égen.*

*Sohse vörös a hulló csillag :
Rózsás, lila, zöld, kék vagy sápadt,
Szeszéye az égi világnak.*

*Hulló csillag, hullj, hullj rogyásig,
Ezer eséssel, ezer jajjal :
Egy csillagból is jöhet hajnal !*

*Vörös csillag, ragyogj és trónolj,
Mióta ember néz az égre,
Vörös csillag volt a reménye.*

ADY ENDRE

Hogyan élnek diákjaink a tanulóotthonokban?

Somogy megyében több kollégiumot rendeztek be szegény-paraszt-, munkás- és értelmiségi családok gyerekeinek, hogy ott nyugodtan folytathassák tanulmányaikat anélkül, hogy szüleiknek gondot okoznának. Amikor Kaposvárott az első kollégiumot megnyitották, a 40 férőhelyre csak 8 diák jelentkezett. Kiderült, hogy a szülők között az a hír járt: gyerekeiket összegyűjtik ezekben a kollégiumokba, s onnan kiviszik Szibériába.

A tanfelügyelő — lelkes, haladószelemű fiatal pedagógus — néhány hét múlva meghívta a kollégista diákok szüleit, hogy látogassák meg gyerekeiket. Amikor a szülők látták, hogy a fiúk szép, tiszta szobákban laknak, tisztán és gondozottan járnak, vidáman játszanak és kedvvel tanulnak, megnyugodva mentek haza. Egy hét múlva betelt a kollégium teljes létszáma.

Ez az eset is mutatja, a reakció rosszindulatú híreszteléseivel mennyire igyekezik még mindig azon, hogy a szülők nagy tömegét szembeállítsa saját és gyerekeik érdekével. Sajnos, a szülők sok helyen még mindig hallgatnak ezekre az esztelen és rosszindulatú hírekre.

*

Ebben a kaposvári kollégiumban szép fehér ágyak sorakoztak egymás mellett. Aznap, amikor ottjártunk, éppen töltöttkaposztát és lekváros kalácsot kaptak ebédre a gyerekek. Délutáni órában jártunk ott, csak az ügyeletes tanító ebédelt már a nagy ebédlőben. A kisebb fiúk az udvaron játszottak, labdáztak és futkároztak. Fönn, a tanulószobában, néhány gyerek leckéjét tanulta vagy olvasott. Két nagyobb fiú leírán állva festette a folyosót dekoráló faliképeket, néhányan pedig vékony falemezekből egyenletes, szép piros betűket vágtak ki lombfűrészsel az osztályterem és a hálók felirataihoz. Az egyik gyerek úgy elmerült munkájába, hogy észre sem vette, amikor beléptünk. — Ez a fiú már kétszáz betűt készített — mondta az igazgató, aki kalauzolt bennünket. A gyerek pedig újra elmerült a számára olyan kedves munkában.

*

Járjuk az állami kollégiumokat, látjuk a sok, népből jött tehetséget, hallgatjuk a derűs, boldog tervezetéseket, tanui vagyunk a felszabadított ország ifjúsága életének.

Egy Széchenyi »grófe« pompás villájában, Buda egyik legszebb helyén kapott helyet a Móricz Zsigmond-kollégium. Ez a két név egymás után: a dúsgazdag földesúr és a szegény paraszttíró már színto. Jelmépe annak, ami itt, ebben az országban végbement.

Vidékről jött parasztyerekek fedezték fel keresés közben ezt az üresen hagyott épületet és a hatóságok rendbehozták. B. jelentés nélkül léptünk be a »nagyok«, a 18—20 évesek szobájába. (A rendes gimnáziumból már kinőttek, a dolgozók gimnáziumába járnak.) Pazar rádiót veszünk észre az egyik falnál. Halkan szól, néhányan valami hangversenyt hallgatnak. Kettőn sakkoznak, páran elmélyedve olvasnak, az asztali órára készülnek. Beszélgetni kezdünk:

- Édesapád? — kérdezzük az egyiket.
- Ótholdas újgazda.
- Mire készülsz?
- Ha leérettégiztem, pedagógus szeretnék lenni.
- Melyik csoport érdekeli?
- Magyar, történelem. Sokat foglalkozom már most is ezekkel a tárgyakkal.

A másik elmondja, hogy négy holdjuk van, szülei és nővére dolgoznak otthon, a földön, hogy ő tanulhasson. Mert tanulni akar, közgazdász lesz. Egy másik, rendkívül eleven arcú gyerek, mérnök lesz.

Megtudjuk, hogy kicsik, általánosiskolások is laknak a kollégiumban. Ezek most — karácsonyi szünet alatt — hazalátogattak. A »nagyok« büszkék arra, hogy a »kicsik« mind jó tanulók.

— Hogyan éltek? — kérdezzük. — Egyetértés van köztetek? Vannak viták?

— Hogyne! Óriási elméleti csaták zajlanak le esténként.

— De a nagy összecsapás után azért jóbarátok maradtok?

— Ó, nem maradnak elintézetlen problémáink. A végén megegyezünk. Hiszen tulajdonképpen világnézetiileg közös alapon állunk. A viták részletkérdésekre vonatkoznak. Itt azután meg tudjuk győzni egymást.

*

Apacai Cseri János-kollégium a Tisztviselőtelepen. 70, gimnáziumba járó fiú lakja. (Most kevesen vannak, a vakációra innen is sokan hazamentek a falujukba.)

A kollégiumnak saját gimnáziuma van. Kísérleti iskola. Az ország legtehetségesebb gyerekeit gyűjtötték össze itt, pályázat és felvételi vizsga alapján. Lelkes, tehetséges, új módszerrel próbálkozó fiatal tanárok dolgoznak a kollégiumban. Egészen újszerű a viszony tanár és növendék között.

Sorra nézzük az egészséges, koszerűen, kevés létszámra berendezett tantermeket, a könyvtárszobát, a kísérleti fizikatermet, a tiszta, tágas ebédlőt. Az egyik tanteremben értelmes arcú fiút találunk, buzgó tanulás közben, jegyzetei mellett.

— Nézzük ezt a szorgalmas diákot! Mivel foglalkozol a szünetben?

— Elmaradtam néhány napi betegség miatt. Azt akarom pótolni.

— Hogyan kerültél ebbe a kollégiumba?

— Győri kollégista voltam. Hallottam a pályázatról, jelentkeztem. Felvételi vizsgám sikerült és idejöhöttem.

— Mik a terveid?

— Építésmérnök leszek.

— Édesapád mivel foglalkozik?

— Négy holdunk van. Új föld. Hat »család« van még otthon.

Megkérdeztük szíves kalauzunktól, az iskola gondnokától, hogy sokan maradtak-e itt a szünet alatt.

— Tulajdonképpen csak egy-kettő maradt itt, de — sajnos — többen idő előtt visszajöttek.

— »Sajnos«?

— No, igen! — válaszol mosolyogva. — Gazdaságilag nem voltunk felkészülve erre a létszámra és hát egy kis nehézségünk volt az ellátás megoldása miatt.

— És miért jöttek előbb vissza?

— Azt talán tessék tőlük megkérdezni.

Barátságos hálóterembe vezet. (»A nappaliakat a szünet alatt nem fűtjük...« mondja.) Jó meleg van és derűs látvány fogadja a belépőt. Kedves, fehér vaságyak alkotják a bútorzatot. Itt is két sakkozót látunk, elmélyedve a játszmában, néhányan olvasnak, egy a holmijával foglalatokodik, rendezkedik.

— Jó estét, fiúk! Örülünk, hogy itt találunk benneteket. Szeretnénk egyet-mást megtudni rólatok, a kollégium életé-

ről, hogy elmeséljük a Szülők Lapja olvasóinak. Már azt hittük, senki sincsen bent... Vakáció van, hazamehetettetek volna.

A fiúk közelebb jönnek.

— Hát hiszen voltunk mi közben otthon is! — mondja az egyik. — Magam is megnéztem az öregeket.

— Miért jöttél vissza hamarabb?

Kicsit akadozva vallja:

— Körülbelül azért, amiért a többiek. Nagyon vágyódtam már a kollégium után. Azután otthon nem tudtam könyvekhez jutni...

— Mi az édesapád?

— Asztalos.

— Mi szeretnél lenni?

Értelmes szeme felcsillan.

— Tanár! Tanítani szeretnék. Akkor majd hallgatnak rám otthon is. Mert a mi falunk — tetszik tudni, dunántúliak vagyunk — még nagyon elmaradt. Politikai, világnézeti kérdésekben is.

— Hány éves vagy?

— Tizenhat.

Belemelegszünk a beszélgetésbe.

— Te honnan vagy, fiam? — kérdezzük egy magasra nőtt diáktól.

— Pesti vagyok, onnan az Angyalföldről. Sokan vagyunk otthon és nagyon szegények.

— Hogyan kerültél ide?

— Egy barátomtól véletlenül hallottam a pályázatról. Pályáztam, a vizsgát kiálltam, felvettek.

— Mi leszel?

— Vegyész-mérnök. Arra gondolok most mindig. De lehet, hogy még meggondolom magam. Sok érdekes dolog van a világon.

Megzavarjuk a sakkozókat is.

— Nem háborgatunk hosszú ideig! — mondjuk az egyiknek. — Szeretnék tudni, honnan jöttél?

— Az Alföldről, Pest megyéről. Apám újgazda.

— Mi szeretnél lenni?

Kis szünet.

— Író...

— Úgy érzed, hogy van tehetséged hozzá?

— Azt mondják...

— És az irodalom melyik része érdekel?

— A versek. Költő leszek.

— Elmondanád egy versedet?

Kis szünet.

— A magam versét nem szívesen szavalom. De ha tetszik, odaadok néhányat olvasásra.

— A gyerekek ismerik a verseidet? Igen? Akkor talán felolvassná nekünk valaki.

Egységes véleményük azonban az, hogy a tehetségesebb előadók nincsenek jelen, hát csak olvassam el magam. Legjobban szeretnék egy egész verset bemutatni, de a lap terjedelme korlátokat szab. Annyit azonban meg kell mondani, hogy megdöbbentően szépek ezek a költemények. Meghatva gratulálunk a szerzőnek.

— Verekedés, veszekedés, hajbakapás előfordul?

Nevetve tiltakoznak. Csak a gondnok szólal meg:

— Verekedés nem, de veszekedés előfordul.

— Az ok?

— Legutóbb Mozart egyik tétele volt az ok. Néhányan nem találták oda, az operába valónak, s a többi »megvédte« Mozartot. Nagyon szeretik az operát. Ha kapunk filléres jegyeket, gyalog megyünk, mert már villamosköltségre nem telik. (Jó néhány órát jelent a gyaloglás.)

— Spori?

— Arra is van mód. Az udvarunkon röplabda- és egyéb versenyek zajlanak le.

Ezek a fiúk... És a lányok!... A lánykollégiumok külön fejezet, különleges gyönyörűség.

Talán máskor róluk is írhatunk. Most csak a 15 éves Marikát említem meg. VI. gimnazista, finom arccal, öntudatos, bájos modorral. Azt mondja: »A szüleim parasztok, öt holdjuk van, régi gazdák. Pedagógus leszek, tanítani akarok!«

... Volt zselléreknek, cselédeknek, robotos, kizsákmányolt kétkézi dolgozóknak, szegény tanítóknak gyermekeiből ilyen öntudatos, képzett, hatalmas csapat nevelődik ezekben a kollégiumokban.

Készülnek a megváltozott világ megváltozott feladataira, a szocializmus megvalósítására. *Lenkei Kálmánné*

Az úttörők köztársasági ünnepéye a Sportcsarnokban

Február 5. napsugaras délutánján csillogó szemű, ragyogó arcú, büszke gyermekek csapatai vonultak fel a Sportcsarnokba. Az előtérben két, ajándékkal megrakott asztal: az ezermesterek szeretelmegnyilvánulásai Rákosi pajtásnak. A tribünök kivirágzottak a fehérzubbonyos-kéknyakkendőes gyermekseregtől, amely vidám énekszóval, lelkes éljenzéssel fogadta az érkező vendégeket.

A műsor: jelképes táborút. Felharsan a kürt, felvonják a zászlót és a Táncsics Mihály-úttörőcsapat engedélyt kap a táborút megkezdésére. Egymás után szólalnak fel a pajtások és úttörökhöz illő tájékozottsággal mondják el azt, amit a köztársaságról tudnak. Kérésükre Szirmai István pajtás, országgyűlési képviselő mond »igaz mesét« a demokrácia tegelső munkásáról, az úttörők legszeretettebb eszményképéről, Rákosi pajtásról. Tágranyított szemek hallgatják, s feltör a kiáltás: Rákosi pajtás, Rákosi pajtás, hurrá! Nem akar szünni a telkesedés. A pajtások beszámolnak arról is, mit tudnak Rákosi pajtás segítőitársairól az újjáépítő munkában. Az úttörővasútasok Gerő pajtásnak mondanak köszönetet azért, hogy az úttörők saját vasútfajukon utazhatnak a saját köztársaságukba. Legjobb tudását hozta ide mindenki, hogy a komoly rész után tornával, táncsal, játékkal szórakoztassa pajtásait.

Valami nagy különbséget éreztem ezen az ünnepélyen más előadásokkal szemben. Még az úttörők tavalgyi köztársasági ünnepéye szemben is. Ott a színpadról előadott műsort nézte végig a közönség. Itt pedig nem volt színpad és nézőtér, nem voltak előadók és nem volt közönség, hanem egy nagy boldog

k ö z s s é g, amelybe ugyanúgy beletartozott a legkisebb pajtás, mint a nagy Szakasits pajtás, a miniszter pajtások, az orsz. vezet. Szávai pajtás és mindazok a meghívott pajtások, akik együtt érezték, hogy az ének szövege igaz: ezeknek a gyermekeknek a munkája és lelkesedése képes lesz feljorgatni az egész világot. *Stiasny Éva*

Úttörőbecsület

Egy édesapa vallatja a meg nem engedett játék után kisfiát: — Fiam, valóban nem mentél el a játszótérre és elvégezted a leckédet?

— Elvégeztem a leckémet.

— De nem jártál közben a játszótéren?

— Nem!

— Úttörő-becsületszavadra!?

— Édesapám, úttörő-becsületszavamra: hazudtam!

*

Nagnénje vitte a kis Irént villamoson, s nem gondolva arra, hogy a kishuga már tizedik életévét betöltött felnőtt, gyermekjegyet vett neki. A kishugának a kishugának a kalauz nem találta felnőttnek, de Irén zavarban volt, pirult, s leszálláskor keményen szemére vetette a nagnéninek, hogy ő már kilenc napja elmúlt 10-éves, tehát már nem jár neki gyermekjegy. Majd elgondolkozva hozzátette:

— Tudod, én úttörő vagyok, és ez arra kötelez, hogy majd akkor se hazudjak, ha már nagy leszek.

S. É.

Beszélgessünk gyerekekünkkel!

Apáknak és anyáknak, akik tanári szobában és szülői értekezleteken öntik ki szívüket gyermekükről, bizony azt kell felelnünk: gondok és szorongások nélkül nincs gyereknevelés. Nem jó apa és nem jó anya az, akinek soha sincsen gondja gyerekével, aki nem nézi aggodalommal, hogy vajjon ez vagy az az újonnan felvett szokása hová fog vezetni, aki nem kérdezi önmagától, hogy vajjon nem ő hibázta-e el valahol a dolgot.

Vannak aztán a nevelésben visszatérő gondok és fájdalmak. »Kinőtt a gyerek a kezem alól« — mondják a 6—7 és még inkább a 13—14 éves gyerekek szülei. »Eddig ragaszkodó, kedves gyerekm volt, most valahogy elvadult a háztól. Tudom én azt, hogy nem jó a gyerekeknek, ha mindíg az anyja szoknyáján lóg, de ez alighogy lenyelte a falatot, máris usgyé neki, pajtásai közé. Nem mondom, hogy rossz társaságban van, a bizonyítványa is egész jóra sikerült, de mégiscsak fáj, hogy úgy elidegenedett tőlünk.« Hasonló panasza lehet az inkább otthonülő gyerek anyjának is: »Én nem tudom, milyenek ezek a mai gyerekek. Én bizony mindent elmondtam anyámnak, ez a lány pedig csak ül és hallgat. Azt mondják, az iskolában egész jól pereg a nyelve, de itthon szavát sem lehet venni.« Nyolcadikos gyereknél aztán éppenséggel megsokasodnak a gondok a gyerek körül: »Maholnap kijárta az általánost és bizony, nem tudjuk, hogy mit csináljunk vele. Azt mondja, hogy filmmérnök szeretne lenni, de nem ismerhet ő a filmmérnökségből egyebet, mint hogy szeret moziba járni. Gyerek még ez a fiú, mit tudhat az életről...«

Apák és anyák, vigyázzunk, hogy ne essünk egyik végletbe sem. Ne keseredjünk el dolgokon, amiket természetesnek kell vennünk, viszont ne vegyük természetesen azt, amin bizony tudnánk változtatni. Vannak időszakok a gyermek életében, amikor természetszerűen lazul a kapcsolat gyerek és szülők között. A 6—7 éves gyerek már nem az az anyjához bújó kis jószág, aki eddig volt, már nemcsak apja szava fontos neki, hanem az is, hogy meg ne haragudják rá a Pista, vagy hogy a harmadikosok bevegycék a csapatba. A kamaszodó gyerek meg éppenséggel »szakít« a felnőttvilággal. Ha szívében még nagyon odahúz is anyjához-apjához, már restelli kikérni tanácsukat, már nem avatja be őket »titkaiba«. Ez a világ rendje, a fejlődés rendje, a gyerekeknek valóban meg kell találnia az utat, ami a szülői házból kivezet a társadalomba. Viszont — és ez az érem másik oldala — gondoskodó, jó hozzáállású szülők még sokáig el tudják kísérni gyerekeiket ezen az úton.

Mi ennek a jó hozzáállásnak a titka? Az, amit már oly sokszor elmondtunk: vegyük komolyan, vegyük emberszámba a gyereket! Ne csak hozzá beszéljünk, hanem beszéljessünk vele. Ne az ő »titkait« igyekezzünk belőle kihúzni, ne az ő bizalmatlanságán keseregjünk, — mi legyünk hozzá bizalommal. Érdeklődjünk az ő ügyes-bajos dolgai felől, hallgassunk meg a gondolataiból annyit, amennyit

velünk közölni akar, — de ezenfelül is beszéljünk vele a mi dolgainkról.

Ez persze nem azt jelenti, hogy gondjainkat, bajainkat a gyerek vállára rakjuk. Gyengék még azok a vállak, nem sokat bírnak el. Ha valóban emberszámba vesszük a gyereket, meg fogjuk találni a helyes utat. Hiszen a legérzékenyebb lelkű felnőttet, saját anyánkat vagy hozzátartozónkat sem okvetlenül keserítjük el azzal, ami megrémítené vagy elbúsítaná — hát még a gyereket. De igenis beszéljünk neki életünk apró eseményeiről, terveiről és reményeiről. Beszéljünk neki a faluról, ahonnan jöttünk, az emberekről, akik közt felnőtünk. Ne szépítsük a valóságot, mai szemmel nézve már jól meg tudjuk neki mutatni a múlt kínjait és megalázásait.

Beszéljünk meg gyerekekünkkel a nagyvilág eseményeit. Valamikor gondosan elzárták az újságot a gyerek szeme elől, — igaz, hogy az az újság rablógyilkosságok hasábos tudósításaival igyekezett az ember figyelmét az élet valódi problémáiról elterelni. Mi engedjük, hogy gyerekekünk újságot olvasson, és magyarázzuk meg neki az olvasottakat. Ha rádiónk van, nyissuk ki és ülünk le a gyerekekkel a rádió elé. Bármennyi is a dolgunk, legalább a vasárnapot használjuk arra, hogy ismerkedünk és barátkozunk a gyerekekkel.

Ami mindennél fontosabb: beszéljünk a gyerekeknek a munkánkról. Akár üzemben dolgozunk, akár hivatalban, akár vasat esztergályozunk, akár beteget gyógyítunk, — nincs az a munka, amit már az egészséges gyerekeknek is ne lehetne elmagyarázni. Ha tehetjük, vigyük el munkahelyünkre, mutassuk meg neki munkaeszközeinket. Ne csak magáról a munkáról beszéljünk, próbáljuk vele megértetni munkánk hasznát és értelmét: milyen hasznot hoz az embereknek, mi a szerepe országunk újjáépítésében, hogyan fog majd fejlődni, tökéletesedni a jövőben.

Nagy örömük lehet a szülőknek az ilyen beszélgetésekből. Nemcsak a gyerekekhez kerülnek közelebb, hanem sokszor bizony munkájukhoz is. Mint ahogy máskor is megessik velünk, hogy magyarázás közben értjük meg igazán a dolgokat, úgy itt különösen megtörténhetik, hogy azok a mindennapos fogások, amiken sohasem szoktunk gondolkodni, a gyerek szemével nézve más színben tűnnek fel előttünk. Amit gépiesen csináltunk, annak egyszerűben megtaláljuk értelmét, ami már unottá vált, azt fontosnak és érdekesnek találjuk.

Nagyon lényegesek az ilyen beszélgetések annak a szülői gondnak a kapcsán is, amit utolsó helyen említettünk. A gyereknőlyaválasztása bizony komoly és életbevágó kérdés. Demokráciánk iskolapolitikája sokat elvett a gond súlyából, nemcsak azzal, hogy az iskolákat és pályákat mindenki számára megnyitotta, hanem azzal is, hogy megszüntette a »zsákutcá«-iskolákat. Mindenholnan tovább lehet jutni, egy rossz választás nem kell, hogy sorsdöntővé váljék. De mindez nem veszi le a szülők

válláról azt a feladatát, hogy gyermeküket a munkás-élettel, a hivatásbeli lehetőségekkel megismertessék, hogy képet adjanak neki arról, ami termelésben, tervezésben és szervezésben történik. Ha a 14 éves gyerek még csakugyan semmit sem tud a hivatásbeli életről, akkor az bizony nemcsak a gyerek, hanem a szülők hibája is. Az aztán már a szülők jellemének, de főleg önnevelésének dolga, hogy a gyerek jó képet kapjon arról, ami munka és igyekezet az országban folyik. Az a szülő, aki még nem tudta

levetni a régi rendszer munkafelfogását, a »homlokod verejtékében« ítélet büntetés-jellegét, aki arra az álszenteskedő elemi iskolai tanításra emlékszik csak, hogy »a munka nem szégyen«, — az nem tudja a gyereket a munka örömébe, izgalmába, a közös munka és közös cél szépségébe bevezetni. Életünket és munkánkat szerető embereknek kell lennünk ahhoz, hogy gyerekeinket élet-örömmel és munkakedvvel teli emberekké tudjuk nevelni.

Hermann Alice

„Elfáradtál, Anyuka? Hadd váltsalak fel!”

Natálja Alexandrovna Pflaumer »Kis család a nagy Szovjetoroszországban« című könyvéből közöljük az alábbi részletet. N. A. Pflaumer férjével, Dávid Ivánovics Pflaumer mérnökkel együtt örökbefogadott és felnevelt öt idegen gyereket. A Szovjetunió kormánya magas jutalomban részesítette ezért a Pflaumer-házaspárt. A gyermek iránti igazi, okos szeretet sugárzik meleg, őszinte és magávalragadó könyvének minden sorából.

Szerjozsa nagyon szeretett mindenféle mester-séget. Kiskora óta a kalapács volt a kedvenc játéka. Egyszer Dávid Ivánovics köszörűkerekét vett neki, olyat, amilyennel a köszörűsök járták az udvarokat. Szergej ujjongása határtalan volt.

— Kést, ollót köszörűlni! — kiabálta egész nap, és valóban ki is köszörülte valamennyi késünket, ollónkat.

Eleinte persze felhorzsolta ujjait, de férjemmel úgy találtuk, hogy egy gyerek nem nőhet föl horzsolások, vágások, kékfoltok nélkül és meglehetősen nyugodtan fogadtuk mindezt. Szerjozsa pedig nagybűszkén járkált, mert »férfimunkát« végzett. Legjobban az tetszett neki, hogy mi, felnőttek, hasznát vettük.

Dávid Ivánovics mindig szenvedélyes vadász és halász volt. Gyakran ment barátaival halászni és Szerjozsát kiskora óta magával vitte.

A halászoknak csónakjuk volt, rászerezhető motorral. Ezzel a csónakkal leereszkedtek a folyón, egész éjszakára. Este kivetették a hálókat, és összegyűjtve a zsákmányt, halászlét főztek, szabad tűzön. Szerjozsa szakácsként működött. Még hétéves sem volt, amikor halászléje már híres volt a ribinszki halászok között.

Minden szerszám óriási vonzóerőt jelentett számára. Nem szerezhettünk nagyobb örömet Szerjozsának, mint amikor egy baltával, kalapáccsal, fűrészszel vagy fogóval ajándékoztuk meg. Mindez kiskora óta »saját tulajdon« volt és csodálatos épségben megőrizte.

Még Szaratovban Szerjozsa egész napokat rostokolt a malom gépházában, Ribinszkban pedig felnőtt barátira tett szert a főgépész személyében. Azszívesen foglalkozott vele, mindent elmagyarázott és megmutatott s mindig csodálkozott a gyerek kitűnő emlékezőtehetségén és tudásszomján. Valóban, Szerjozsa már nagyon korán meg tudta magyarázni, miért melegednek át a csapágyak, hogyan működik ez vagy az a gép.}

Maga összeeszkábált mindenféle fantasztikus gépet, találmányt. Teljes erőnkkel ösztökéltük. Még rágondolni is szörnyű, mennyi anyagot és szerszámot tett tönkre!

Még nyolcéves sem volt, amikor záratokat kezdett javítani. Valami okból különösen a lakatok romlottak el házunkban elég gyakran. (Bevallom, arra is gondoltunk, hogy maga Szerjozsa rontja el titokban őket.) Néha elvesztek a kulcsok, és mi bánatosan sopánkodtunk az egyszerre hozzáférhetetlenné vált kamra előtt.

Ekkor megjelent Szerjozsa, komoly képpel hozzáfogott a »javításhoz«. Néha buzgólkodása után kétszer kellett az ellenkező irányba fordítani az új kulcsot, hogy ki lehessen nyitni a megjavított záratokat, — de a zár mégis működött.

Mindannyian dolgoztunk a háztartásban. Vizet kellett hordani, fát fűrészelni és aprítani. Szerjozsa nagyon korán kezdett segíteni minden házimunkában.

Néha Dávid Ivánovicssal fűrészeléshez fogtunk, Szerjozsa nyomban ott lábatlankodott:

— Elfáradtál, anyuka! Hadd váltsalak fel!

Ez olyan élvezetet szerzett neki, hogy nem tudtam mindig elég »kegyetlen« lenni és visszautasítani. A gyerek »felváltott« és így szinte észrevétlenül megtanult fát fűrészelni. Egyszerben megtörtént, hogy Dávid Ivánovics távollétében kifogyott az aprófánk.

A pirog sült és nincs mit rátenni a tűzre.

— Mit csináljunk? — sopánkodtam.

— Gyere, anya, ketten fűrészeljünk! — örvendezett hétéves segítőtársam.

Haboztam, de más megoldás nem volt.

— Vigyázz, el ne vágd a kézed! — figyelmeztettem időnként fiacskámat a legnagyobb komolysággal.

Sok fát fűrészeltünk és Szerjozsa kipirultan, boldogan hordta a konyhába. Ettől kezdve már gyakran fűrészeltünk ketten.

Szerjozsának volt saját kis fejszéje és nagyon szeretett vele fát vágni. Nem akadályoztam ebben. Olyan természetes volt, hogy ebben a családban, ahol mindenki dolgozik, a kicsik sem maradnak el a nagyok mögött.

*M*utasd meg a Szülők Lapját ismerőseidnek!

Milyen pályákat választanak a munkások gyermekei?

Angyalföld gyárnegyedében vagyunk, 95%-ban munkások gyermekei járnak iskolánkba. A két nyolcadik osztály (a és b osztály) gyermekeivel — megfelelő megbeszélések után — leírtuk, milyen pályákra szeretnének menni s átérzik-e, hol tudnának legtöbbet dolgozni és termelni a közösség javára. Leírták pár mondatban, milyen pályát választanának, miért; választásukat helyeslik-e a szülők, ha ellenzik, mi annak az oka.

77 tanuló válaszolt a fenti kérdésre.

Minthogy az összes munkások gyermekeinek pályaválasztási arányszáma hasonló lehet, érdekesnek és tanulságosnak tartjuk leközölni a Szülők Lapjában, kibővítve egyes gyermekek pályaválasztásának megokolásával is.

A 77 gyermekből katonai műszaki tiszt (mérnök) akar lenni 4, a technológia elvégzése után gépészmérnök 12, elektromérnök 3, vegyészeti középiskolába készül 3, BSzKRT-iskolába (elektroműszerész) 2, felsőipariskolába (mintaasztalos) 1, építészeti szakiskolába 1, iparrajziskolába 1, kereskedelmi középiskolába 9, gimnáziumba (orvos) 4, repülőtiszt akar lenni 1, színész 1. Tehát a tanulóknak több, mint fele akar továbbtanulni különböző közép- és szakiskolákban.

30 fiú a következő pályákat választotta:

Villanyszerelő 2, vasesztérgályos 5, géplakatos 2, autószerelő 6, cukrász 2, címfestő 2, műszerész 3, szerszámkészítő 1, rádiószerező 1, szövőmunkás 1, bádogos és szerező 1, elektrotechnikus 1, üvegtechnikus 1, asztalos 2. Őt tanuló még nem döntött, a bizonyítványoktól teszik függővé mind ők, mind szüleik, vajjon tovább tanulnak-e, vagy iparostanulónak mennek-e.

Az iparostanulónak készülők nagyrésze árva gyermek, minél előbb szeretnének keresethez jutni, azonban ők is tovább akarják majd fejleszteni tudásukat esti tanfolyamokon, amikor majd segítők lesznek.

Leközölnük négy továbbtanulni akaró fiú megokolását és két iparostanuló indokait:

Czmor György, apja tanult szűcs, jelenleg gyári segédmunkás:

»Az én szüleim a pályaválasztás terén nem gátolnak meg, szabadon választhatok. Választásomat helyeslik. Én tovább szeretnék tanulni. Kedvem a katonai pályára ösztönöz. Szeretném, ha tervem megvalósulna és katonai mérnök válnék belőlem.»

Nagyon megható **Sipőcz Ödön** megokolása, aki négy testvérével maradt árván és akit egyik testvérbátyja — aki gyári raktárnok — nevel:

»Az ált. iskola elvégzése után tanulmányaimat folytatni akarom.

Testvéremmel arra az elhatározásra jutottam, hogy felsőbb tanulmányaimat gimnáziumban fogom továbbfolytatni.

Az orvosi hivatást választottam pályául azért is, mert szüleim korán elhunytak s ami nem sikerült az akkori tudományos világnak, remélem, hogy működésem alatt már sikerrel fogjuk megmenteni számtalan embertársunk életét.»

Máthé Átila kiváló tehetségű, az iskola legjobb szavalója és előadója, szüleivel vívott harcát a következőkben írja le:

»Minden vágyam az, hogy az ált. iskola elvégzése után a színészakadémiára kerüljek. Szüleim azonban ezt a tervemet nagyon ellenzik. Azt mondják, hogy a színészpálya nem pálya. Minden színész öregségére koldusbotra jut.

Szüleim azt mondják, legyen egy jó iparos, vagy tanuljak tovább és legyen jó mérnök. Elismerem, hogy szüleim jót akarnak, én azonban a színészetben nem pályát, hanem hivatást és kötelességet látok. A Horthy-rendszer idején csak azok a gyermekek kerülhettek a színészakadémiákra, akiknek szülei magas pozícióban voltak, meg volt az összeköttetésük. Akkor a tehetség nem számított, csak a pénz. Ma azonban bár ki elmehet színésziskolába, akinek tehetsége van. Én tehetséget érzek magamban. Szüleim azonban tüzzel-vassal ellene vannak választásomnak. Lehet, hogy igazuk van, nem tudom. Ők azt mondják, hogy csak jót akarnak nekem, amikor nem engednek kolduspályára.»

Tem Miklós, a Szállíttóságsegédmunkások Szakszervezete tiktárának a fia:

»Én műszaki tiszt szeretnék lenni. Nekem nagyon tetszik ez a pálya, mely szép és nehéz. Szüleim ugyan azt akarják, hogy elektrotechnikus legyek, de lassan belenyugodnak abba,

hogy ezt a pályát válasszam. Ezen a pályán szeretném hasznossá tenni magam a demokratikus hadsereg és a magyar demokrácia javára.»

Tomasievitz József, apja vasöntő szakmunkás. Ketten vannak testvérek.

»Már hatéves koromban is az volt a vágyam, hogy gépészmérnök legyek. Szüleim állandóan biztatnak, hogy tanuljak tovább, mert magának tanuló. De ha arra gondolok, hogy még legalább kilenc évig kell az iskola falai között lennem, akkor rögtön elmegy a kedvem a tanulástól és arra gondolok, hogy azt a kilenc évet hasznosabban felhasználnék, például elmennék inasnak, jól megtanulnám a szakmámat, mert úgyis lehet belőlem ember.»

Tusz Pál, apja ezidő szerint munkanélküli, egyetlen fiú.

»Most érkezünk el ahhoz az időponthoz, amikor pályát választunk egy életre. Én a vasiparban az esztérgályos-szakmát választom. Sem édesapám, sem pedig édesanyám nem ellenzi ezt, mert azt mondják, azt a mesterséget választom, amelyikhez kedvem van. Nem hiszem, hogy testalkatom s szellemi képességem akadályozná ezt. Öntudatos dolgozóként akarom építeni az országot.»

A gyermekek írásából megállapítottuk, hogy a szülők legtöbb esetben helyeslik gyermekeik pályaválasztását. Természetesen fontos, hogy testi fejlettségük és egészségük alkalmassá tegye őket a választott munkakörre. Éppen ezért egészségügyi vizsgálat alá kerül minden tanuló, e mellett március 1-én képességvizsgálatot is lefolytat a Főv. Lélektani Intézet. Ezen vizsgálatok után külön értekezlet tartunk a két VIII. osztály szülőivel, amikor megtárgyaljuk minden egyes gyermek további sorsát.

A szülők nyugodtak lehetnek, mert népi demokráciánknak szívügye, hogy a munkásgyermekek továbbtanulását elősegítse. Akik otthonra szorulnak, azokat népi kollégiumokban, tanulóotthonokban helyezik el s mint a Szabad Nép február 20.-i számában Horváth Márton nagy cikkéből tudjuk, pénzbeli támogatásban részesítik a tehetséges munkásgyermekeket. A kormányzat 16 millióval támogatja a munkások és parasztok gyermekeinek továbbtanulását. Semmiképpen sem szabad a szülőknek azt nézni, hogy hol kereshet többet a gyermek, mert hiszen a demokráciában, majd a szocializmusban, a szakmai tudás, a képzettség és a végzett munka dönti el, hogy ki milyen mértékben részesül a javakból. A jó szakember akár ipari, akár mezőgazdasági vagy esetleg tudományos vonalon tevékenykedik, egyaránt megbecsült tagja a szocialista társadalomnak. Csakis az lehet a cél, hogy a gyermekek boldogan és örömmel dolgozzanak és termeljenek az általuk szeretett munkaterületen. Ez az érdeke az egyénnek, de ez az érdeke a nagy közösségnek is.

Nemes Lipót

HÍREK

Szülő, iskola és hatóság együttműködése. A legutóbb lezajlott szülői munkaközösségi értekezleteken a fővárosi közoktatási ügyosztályának minden tagja résztvett. Megszűnt az az éles határvonal, amely azelőtt a családi otthon, iskolát és közoktatási hatóságot elválasztotta egymástól. Ez az együttműködés biztosítja azt, hogy a szocialista társadalom felépítése megfelelő lendülettel folyjék.

Zenei vándoreszportok járják az iskolákat, előre meghatározott hangszeres összeállításban, 6—8 főnyi csoportokban. Az egybegyűlt tanulóifjúságnak bemutatják hangszerüket, azokról részletes ismertetést adnak, megismertetik a különböző hangszerneket, effektusokat, megmutatják, miként keveredik vagy olvad össze a különböző hangszerek hangja. Mindezt a zeneirodalom klasszikusaiból vett, a tanítás anyagához szervesen illeszkedő példákban mutatják be. Végül együttesen eljátszanak valamely olyan zeneművet, amely a bemutatott hangszerekre íródott. A bemutatás szemináriumszerűen történik; a tanulók kérdéseikre választ, magyarázatot kapnak.

Munkásgyerekeket a középiskolákba!

Felhívás a Szülői Munkaközösségekhez!

Népi demokráciánk egyik legfontosabb sorskérdése az új értelmiség kinevelése. A dolgozó nép gyermekeinek: munkások, parasztok, haladó értelmiségiek gyermekeinek kell kezökbe venniök egyre nagyobb mértékben országunk vezetését.

Ez pedig nem lehet másképpen, mint, ha a munkás-szülők nem vonják el gyermekeiket az iskolától.

Mindent meg kell tennünk ezeknek a gyermekeknek iskoláztatásáért!

Szülői Munkaközösségek, álljatok ennek a munkának az élére!

Iskoláink mellett megalakulnak a segélybizottságok. Ezek feladata, hogy felkutassák és a kormány által juttatott segéllyel támogassák azokat a gyermekeket, akiket tehetségük továbbtanulásra jogosít, de nehéz anyagi körülmények között élnek.

Szülőtársaim! Mutassátok meg, hogy megértettétek demokráciánk célkitűzését! Úljön össze azonnal a Szülői Munkaközösség választmánya. Vizsgálja meg minden egyes gyermek esetét külön-külön, ha a gyermek nem jár rendszeresen iskolába, vagy nem tanulhat tovább, kedve és tehetsége ellenére. Győzzétek meg a szülőket ennek helytelen, sőt bűnös voltáról! Segítsétek ezeket a szülőket jó szóval, de anyagi támogatással is!

A Szülői Munkaközösségek megmutatták az iskolák újjáépítésénél, hogy milyen áldozatkészen és szeretettel állnak népi demokráciánk mellett.

Tegyenek meg minden tőlük telhetőt most is, amikor elhangzott a jelszó:

»Munkásgyerekeket a középiskolákba!«

A szovjet könyvtárak a népművelés fontos tényezői

Mire törekednek?

A szovjet könyvtárak — Lenin elgondolásához híven — elsősorban a könyvek tömeges körforgására, új olvasók meghódítására, az olvasók kívánságainak gyors és hatékony kielégítésére törekszenek.

Az olvasók nevelése.

A könyvtárosok tervszerűen nevelik látogatóik ítéletét és ízlését. Tanácsaikkal támogatják azokat, akik munkájuk vagy elfoglaltságuk természete miatt nem szakértői a könyvnek. Mind a nagyvárosi könyvtárakban, mind a kolhoz szerény olvasóházaiban természettudományos, történeti, irodalmi köröket szerveznek, s rávezetik az olvasóegyütteseket a különböző kulturális témákra, ismertetik az újonnan megjelent könyveket stb. Ezekre a megbeszélésekre rendszerint meghívják tudósokat, írókat, kritikusokat, sztahanovistákat az ipar, mezőgazdaság megfelelő területről. Nem csoda, hogy a szovjet könyvtárost megkülönböztetett tisztelet és megbecsülés veszi körül.

Városi könyvtárak munkája a kolhozparasztok között.

A városi kerületi könyvtárak kiküldik könyveiket a kolhozokba. Sok helyen mozgókönyvtárakat létesítenek, s azokat körútra küldik ki. A kolhozok aktívái összegyűjtik a parasztok kívánságait, hogy segítségére legyenek a könyvtárosoknak. Ugyanezek legtöbbször felolvassák a könyveket, hogy így minél többen élvezhessék egyszerűen. A könyvtárak olvasóházakat is nyitnak, ahol felolvasásokkal, megbeszélésekkel és más közösségi tevékenységgel kapcsolják össze a könyvtári munkát.

Az üzemi könyvtárak munkája.

Hasonlóan dolgozik a legtöbb üzemi könyvtár, de ezekben a hangsúly természetesen a technikai

irodalmon van. A rokkantak, nyugdíjasok, öregek részére otthonukba szállítják az olvasnivalót.

Középiskolát

az óbudai gyerekeknek!

Naponta halljuk a rádióban, előadásokon, olvassuk az újságban, hogy a munkás- és parasztgyerekek részére megnyílnak a középiskolák kapui. Nagy örömmel tölt el bennünket a demokrácia e nagy vívmánya, s mi, óbudai szülők mégis aggódó szívvel gondolunk már most a jövő iskolai év elé. Igen, a lehetőséget megkaptuk, hogy gyermekeink tanulhassanak, de vajjon milyen körülmények között. Az elmúlt iskolapolitikának nem volt szüksége, hogy munkáskerületekben, különösképpen nem, hogy külterületen legyen középiskola. Így történt meg az, hogy míg a III. kerületben csak egy középiskola van, addig a II. kerület II-gyel bővelkedik. Szeretnők, ha tehetséges gyerekeink tovább tanulhatnának, de kérdem, miért kell a HÉV viszontagságos utazásait elszendvedniök majd gyermekeinknek, amikor adódik más megoldás is. Mi, akik a III., Szentendrei-úti általános fiúiskola Szülői Munkaközösségének tagjai vagyunk, megtaláltuk a módját. Adjon a hatóság egy középiskolát a Szentendrei-úti általánosba. Szeptemberre nyíljék meg itt egy ipari középiskola I. osztálya. Mi ezt megtárgyaltuk, és úgy találtuk, hogy minden anyagi megerhelés nélkül keresztülvihető. Kérjük a szerkesztőséget, adjon helyet nekünk a lapunkban, mert hiszen sajátunknak érezzük az újságot és vigye kérésünket illetékes tényezők elé.

Lamszter Vilmos

Fedett stadion Leningrádban

Leningrádban megnyílt a nagy fedett stadion, amelynek van labdarugó-pályája, s elkészültek a tenispályái is. Futópályáján egyszerre négy futó versenyezhet. De jut versenyzési lehetőség a magas-, távol- és rúdugróknak, valamint a diszkosz- és gerelyvetőknek is. Berendeztek egy kosárlabdapályát is. A stadiont 3500 villanylámpa világítja meg. Állandóan különleges készülékek tisztítják a levegőt. A berendezést zuhanyozók, masszázs-termek és ruhatárak egészítik ki.

„Én bizony nem engedem sehova!”

Kedves Asszonyom! Ön nem is tudja, hogy kihallgattam a beszélgetésüket a villamoson. Erre a mondatra figyeltem föl, s azután hallottam, amint barátnőjének dicsekedve mesélte, hogy bizony az Ön fia nem járkal át a szomszédba a pajtásaihoz. »Hazajön az iskolából és szépen otthon marad, leül az asztal mellé és tanul.« — »És nem únja magát egész délután?« — vetette közbe a barátnő. — »Hova gondolsz? — felelte Ön a legmélyebb meggyőződés hangján. — Ha kész a leckéivel, segít nekem, vagy elmotosz a szobában valamivel.«

Abból a fölényesen biztos hangból, ahogyan ezeket mondotta, kiértett a meggyőződés, hogy Ön — és bizonyára férje is — a legjobban értenek a gyermek neveléséhez. Az Önök otthona a legjobb, példászerű a családi életük, a gyerek otthon csak szépet és jót láthat, semmi szükségük arra, hogy idegen családoknál, más gyerekekkel való érintkezésben a gyerek »megismerje az életet«, azaz megismerjen kevésbé példászerű otthonokat, kevésbé sikerült családi életet, rosszmódorú, elhanyagolt gyerekeket. Sőt szavaiból érezhető volt az a meggyőződése is, hogy a gyereknek a leckék elvégzésén kívül nincs is szüksége más elfoglaltságra. Szinte hallom a folytatást: »Az élet nem játék, végezze el a kötelességét és ne csavarogjon!»

Biztosra veszem, hogy Ön, kedves Asszonyom, aki ilyen szigorú követelményekkel lép föl gyerekeivel szemben, maga kitűnő háziasszony, otthonát példás rendben tartja. És biztos, hogy gyerekének is csak jót akar. De Ön, kedves Asszonyom, nem sejtí: épp az ellenkezőt éri el, mint amit nyilván akar. Nem jót tesz gyermekének ezzel az elzárkózással a pajtások, a közös játék elől, hanem súlyos kárt okozhat fejlődésében, helyrehozhatatlan hibát követ el. Ön — és a hasonlóan gondolkozó szülők — nem veszik észre, hogy a gyermeket szinte bebörtönzik a családi életnek állítólag szerető, de a valóságban rideg és örömtelen falai közé, s hogy elzárják a valóságos élet elől, amelyet pedig meg kell ismernie, örömeivel és nehézségeivel, szép és rossz oldalaival együtt.

A gyerek vágyódik ki a családon túl, vágyódik a pajtásai közé. És ez a vágy nem más, mint egészséges életösztön. Ahhoz, hogy emberré lehessen: bátor, értelmes és a közösségben jól elhelyezkedő emberré, szüksége van rá, hogy megismerje a világot, kapcsolatokat találjon embertársaival, — ma még: pajtásaival. Tudnia kell, milyenek az emberek az idegen házakban, idegen családokban, tudnia kell együtt játszani, barátkozni, közös örömeiket találni, — különben idegen, ismeretlen marad előtte a világ, amelyben felnő s örömtelen, társtalan az élet. Az olyan gyerek, akit mindig elzárnak idegenek társaságától, barátoktól, sohasem tud később bizalommal, elfogulatlanul közeledni az emberek felé. Mindíg marad benne valami bizalmatlanság, elfogultság, úgy érzi: nem közeledhet nyílt barátsággal mások, »idegenek« felé. Az ilyen gyerek vagy fél az emberektől, vagy lenézi őket, — de

mindig megmarad benne az érzés, hogy »mások«, mint ő és az ő családja odahaza.

De akárhogy viselkedik is: a gyerekkor elzárta előle az utat embertársai felé. Magános marad, nem tud belenőni a közösségbe. Nem talál barátokat.

Sajnálom ezeket a gyerekeket. Gyerekkorukban örömtelenül, szürkén pereg le egyik nap a másik után. Míg társaik vidám csapatban futkosnak kinn a szabadban, ők otthon ülnek fanyalogva, öreges komolysággal, könyvek mellett. Társaik előtt nyitva áll a világ, — szabadon próbálkoznak, ismerkednek benne. Bizonyos, hogy nemcsak olyan dolgokat látnak, amit a »jó kis lányoknak, jó kis fiúknak« szóló könyvekben olvashatnának. Bizonyos, hogy emberi hibákkal is fognak találkozni: gyermekekkel, akik hanyagul lecsapják a táskát és rohannak »focizni« ki, az utcasarokra, — durva szülőkkel, akik rosszul bánnak a gyermekükkel, veszekednek egymással, — szóval: mindenféle emberi gyöngeséggel, hibával. De vajjon nem ez a való élet? És nem vagyunk-e mindannyian egyformán részesek benne?

— Hogyan? — kérdezi Ön. — Hát a szülők talán ne is ellenőrizték, hogy kikkel barátkoznak a gyerekeik? Tehát bármilyen gyerekekkel engedjük őket barátkozni, hiszen ez a »valóság«?

Szó sincsen róla, nem ezt akartam mondani. Nem azt, hogy a szülők *válogatás nélkül*, minden ellenőrzés nélkül engedjék a gyereket pajtáskodni és csavarogni. De gondolják meg, hogy sokkal több kárt okoznak azzal, ha elszigetelik a gyereket a valóságtól és megfosztják a közös gyerekelet örömeitől.

— Hát mit tegyünk voltaképpen? — kérdezheti.

Bízzunk a gyerekekben és bízzunk önmagunkban. Bízzunk abban, hogy a gyerek elsősorban a miénk, a szülők példája, a szülőkhöz fűződő szeretet irányítja. Ha a mi családi életünk jó és nem örömtelen, ha nyújtunk is a gyerekeknek, nemcsak követeleink tőle, ha mi, szülők is megértéssel tudjuk otthon elintézni családi dolgainkat, — akkor olyan otthont, olyan alapot teremtettünk a gyerekeknek, hogy nem kell őt komolyan féltőnünk az idegen családokban szerzett tapasztalatoktól. Ahol jó viszony van a szülők és gyerekek közt, ahol a szülők is szívesen dolgoznak és megtalálják örömeiket is a munka mellett, ahol őszinte hang uralkodik nagyokkal-kicsikkel szemben egyaránt, ott a gyerekek olyan biztonságot kapnak, hogy maguk meg tudják ítélni, mi a helyes és mi nem, meddig szabad elmenniük gyerekes tréfáikban s hol a komolyan »rossz« magatartás határa. Ez az erkölcsi biztonság többet ér minden elszigetelésnél!

Persze, azért azt is megnézzük, kivel barátkozik a gyerek. De ha — szerintünk is helyesen — kiválasztotta a maga barátait, akkor már nem gátoljuk abban, hogy szabad idejében vidáman, gyerekmódon játsszék, szórakozzék velük. A szülői szeretet is csak akkor igazán értékes, csak akkor építi helyesen a gyerek jövőjét, ha nem zárja el, sőt megkönnyíti számára az utat a közösség, embertársai felé.

Fonó Ernőné

A büntetésről

Lapunk januári számában egy cikk jelent meg »A gyermekek testi fenyítése« címen. Ez a cikk elítéli a gyermekek testi fenyítését a családban is. Felvetődik a kérdés, hogyan fegyelmezze tehát a szülő gyermekeit?! Erre az égetően fontos problémára ad feleletet A. K. Buslja »Gyermekek kommunista erkölcsre nevelése« (Moszkva, 1948.) c. könyve, amelyet még nem fordítottak le magyarra. Az alábbiakban közöljük a Büntetés c. fejezetet.

A családi nevelés munkája nem mindig megy simán. Olykor a szülők nagy nehézségekkel küszködnek. Előfordul olyan eset, amikor a szülőknek hajthatatlanul arra kell bírniok a gyermeket, hogy azt tegye, amit tőle kívánnak. Megezik olykor, hogy a gyermekek a szülők utasításait megszegik, előfordulnak durva félrelépések, makacskodás, szemtelenség és csibészkedés.

Ilyen esetben össze kell kapcsolni a meggyőzés és kényszerítés eszközeit.

Azonban büntetésünk lényegének nem tekintetjük a gyermek emberi méltóságának megalázását és megsértését, hanem arra kell törekednünk, hogy viselkedésében javulást érvünk el. *E célból meg nem engedhető a testi fenyítés alkalmazása, amely a megfélemlítésen, a fizikai fájdalomtól való állati féltelmen alapszik.*

A büntetések alkalmazásánál a szülőknek arra kell gondolniok: főfeladatuk esetenként abban áll, hogy a gyermek érezze és felismerje magatartásának helytelen voltát; a szülőknek segíteniök kell, hogy a gyermek megtalálja magában azokat az erőket, amelyek viselkedésének megjavításához szükségesek. Hogy a szülők ezt a célt elérhessék, csakis olyan büntetéseket alkalmazhatnak, amelyek — a gyermek helytelen cselekedetét határozottan rosszalván — a gyermekeket nem idegenítik el a szülőktől, mint ahogyan a testi büntetések csakis ilyen hatás kiváltására képesek.

A családban alkalmazható büntetések főbb fajtái a következők: tilalom, szemrehányás, figyelmeztetés, megdorgálás, feddés, valamiféle kedvezmény vagy élvezet megvonása.

Melyek a büntetés alkalmazásának feltételei?

1.) A büntetés hatásosságának döntő feltétele a szülők erkölcsi tekintélye, a következetesség magukkal szemben.

A családi nevelés tapasztalata azt mutatja, hogy csupán azoknak a szülőknek a dorgálása ér el eredményt, akik mindig figyelmesek gyermekeik iránt, akik lélekkel, szeretettel, nagy állhatatossággal foglalkoznak a nevelés ügyével. A gyermekek is hamar megérik ezt. Az ilyen szülőket a gyermekek értékelik és tisztelik.

Lényeges, hogy minden figyelmeztetésből és dorgálásból kiérezze a gyermek a komoly szemrehányást, amely mély hatást tesz rá.

2.) *A büntetés motiváltsága, megokolása.* Ennek a feltételnek a lényege abban áll, hogy csak olyan cselekedetért kell büntetést kiszabni, amely valóban rászolgál arra. A gyermekek az igazságtalansággal

szemben nagyon érzékenyek, mélységesen átérzik és nem bocsátják meg a szülőknek.

3.) *A követelések világossága és határozottsága.* Ha a szülők megtiltanak valamit, vagy szemrehányást tesznek a gyermeknek, mindig magyarázzák meg világosan eljárásuk okát is.

4.) *A büntetés szilárdsága és határozottsága.* A szülőknek következetesen kell viselkedniök a különböző büntetések alkalmazásánál, nem szabad eltérniök a felelést, nem szabad olyan »tomboló« apának és anyának lenniök, akik hajlamosak arra, hogy haragjukat hirtelen kedvességgel cseréljék fel, és tulajdonképpen csak kiabálnak, a helyett, hogy megfontoltan és következetesen hatnának a gyermekekre.

5.) Amikor a szülők a gyermekeket megrovásban részesítik, feltétlenül azt is éreztetniök kell velük, hogy *nem dühösek*, hanem őszintén el vannak keseredve a történetek miatt, és biztosak abban, hogy a hibát jóvá lehet tenni.

6.) Mindig *komoly, tiszteletet keltő hangot* kell alkalmazni, nem szabad megengedni a gúnyolódást, veszekedést, a sértő összehasonlításokat.

7.) Nem szabad visszaélni a büntetésekkel, hanem nyomosan, alaposan és gazdaságosan kell alkalmazni. Nem kell gyakran büntetni, csak a végső esetben, de akkor is mindig a nevelői ráhatás alapos módszerei szerint. Jegyezzük meg, hogy *a büntetés csak akkor jár haszonnal, ha feltétlenül szükséges és ha az alkalmazás más módszereivel is kombinálva van.*

Nagyszámú példák azt igazolják, hogy azok a szülők, akik rossz módszerrel nevelnek, azaz folytonosan és mindenért megbüntetik gyermekeiket, örökösen szidják őket, elrontják kapcsolatukat a gyermekekkel, s azzal együtt nevelői befolyásukat is.

A fentebb felsorolt feltételek betartásával a szülők meg tudják oldani a nevelés alapvető feladatát: *a gyermekek pozitív tulajdonságainak kifejlesztésével küzdjük le és javítsuk ki magaviseletük egyes hiányosságait és hibáit.*

Kedves Szülők Lapja!

Multhavi számának »Üzennek az iskolák« című cikke nyomán, engedje meg Szerkesztő Úr, hogy a VIII., Bezerédi-utcai általános iskola eredményeiről egy kis beszámolót adjunk.

Gyermekeink az 1948—49. iskolai évet teljesen rendbehozott, újjáépített, tiszta, hygiénikus iskolában kezdték. Ehhez hozzásegített bennünket a népszerű Varga bácsink vezetése mellett dolgozó takarítószemélyzet, amely odaadó munkával fáradozott, hogy segítségünkre legyen. Nagy hiányosság mutatkozott az illemhelyek körül. Ezt a szülői munkaközösség az összegyűlt felajánlásokból még az év elején 1000 forint összegben megcsináltatta.

Nyilvános Mikulás-eladás helyett cipőakciót indítottunk. Az összegyűlt 2500 forintból 32 pár új cipőt vettünk és 70 párat javítottunk meg. A hétfői munkadélutánokon rendeztünk az összegyűlt ruhákat, és ilyenformán körülbelül 150 gyermeket ajándékoztunk meg.

Az úttörőink által rendezett, szépen sikerült karácsonyi előadásunk után 700 édességcsomagot osztottunk ki 35—40 dkg súlyban. Úttörőmozgalmunk fejlődését mutatja az is, hogy 60 főről 467-re emelkedett és naponta emelkedik továbbra is.

A VIII., Bezerédi-utcai általános fiúiskola Munkaközösségének Vezetősége.

Mi történik körülöttünk?

Hogyan élnek az iskolásgyermek a szovhozokban?

Gazdag és színdús a déli Ural tája. A termékeny síkságot fiatal családok, sziklás hegyek és gyorsvízű patakok élénkítik. A telepről ki a földekre széles út vezet, amelyből számtalan ösvény ágazik ki a rozs- és búzaföldekre, a lóherésre, a rétekre, a veteményeskertekre, a szeszfőzőhöz, a tányákra és a malomba... E csodálatos steppei téren, a gabonán és a réten meglátjuk a szovjetembernek, a föld gazdájának a munkája.

Zúg a róna a gépektől, bőséges termés érett a földeken. A telep a szovhoz közepén most üresen áll, fiatalja-öregje kint van a mezőn. Kint dolgozik Uszman Berdagulov földműves családja is. Feleségét éppen a kapuban találom. Barátságosan fogad, és bevezet a házba. Az első szobán keresztülmegyünk, s benyitunk a második szobába, ahol négy gyerekágy sorakozik a fal mellett. Hosszú asztal, hófehér terítővel borítva, körülötte székek, puha szőnyeg, fali állvány, rajta szép rendben három oszlopban könyvek, füzetek, tintatartók és három iskolatáska. Az egész szoba berendezése elárulja, hogy itt iskolásgyermek laknak benne.

— Mivel foglalkoznak nyaranta itt a szovhozban a gyerekek? — kérdeztem.

— A szovhozban körülbelül 60 iskolásgyermek él — kezdi az asszony. — Amikor megkezdődött a szünet, a gyerekek egy része segített az idősebbeknek a mezőn, de sokan otthon maradtak. Szüleik nem engedték őket munkára.

— No de miért?

— Igen egyszerű a dolog. Van nálunk még amolyan »kényeztető« szülő. A szovhozban kényelmes az élet, mindenkinek van bőven. Ezek a szülők azt mondják: »Illyesemben nekünk gyermekkorunkban nem volt részünk, kora ifjúságunktól fogva magunk keressük a kenyerünket. Most jól élünk, hát legalább a gyerekeink ne dolgozzanak, a szünetben pihenjenek.«

Így aztán a gyerekek nagyobb része otthon is maradt. Volt egynéhány, aki a kis kertjében virágot ültetett; volt, aki rajzolgatott, kézimunkázott, de sokan egyszerűen elheverték a napot. A szülők pedig dolgoztak kint a földeken, s annak örültek, hogy gyermekeik kipihenik magukat.

— S a maga gyermekei mit dolgoznak?

— Én meg az uram, több más szülővel együtt, ellene vagyunk anak, hogy a gyerekek ne dolgozzanak. Három gyermekünk jár iskolába: Dina, Ravil és Parit, s ha szabad idejük van, nyomban kijönnek a mezőre. Csak a hatástendős Rozija marad otthon... Amikor a férjem elmesélte a gyerekeknek, hogy az egyik brigádvezető a Szocialista Munka Hőse lett s a mezei munkáért megkapta az Aranycsillagot és a Lenin-rendet, a gyerekek elárasztották apjukat kérdésekkel: »Apa, mondd el, hogyan érte el az a brigádvezető, hogy jobb volt a termés, mint a miénk. Bizonyára jobban dolgozik, mint a miénk.« Az uram elmagyarázta a gyerekeknek, ahogyan tudta, a híres brigádvezető titkát. Most azután a gyerekek az iskolában a tanítót kezdték faggatni: mutassa meg, a szovhozok vezető emberei hogyan érik el a bő termést. Időközben befutott ez az újság, amelyben benne áll a brigádvezető kísérlete. Nem is beszéltek egyébről az egész telepen. A gyerekek is erről csevegnek, a tanítók is, a szülők is, meg a szovhoz igazgatója s a komszomolok.

A beszélgetésbe belekapcsolódott most Uszman Berdagulov is, aki a munkából hazaérkezett. Elmesélte, milyen erős visszhangot keltett a lakosság körében Begencseva brigádvezetőnk cikke. Megvitatták a szülői értekezleten is, amelyet az iskolában hívtak össze. A szülői értekezlet igen népes volt, s rendkívül élénk. A tanítónő a szülőknél szemrehányást tett azért, mert számos szülő nem támogatja az iskolát abban, hogy a magas terméshozamok mestereit kiképezze. Az apák és anyák nem szoktatják rá gyerekeiket a számukra megerőltető mezei munkára. Megakadályozzák, hogy a tudnivaló gyerekek szabad idejükben elsajátítsák az agrotechnika új eredményeit. Hogyan kinevelték például a negyedik osztályos Zoja Sztjepanovát, amikor barátjával elhatározta, hogy kis kertjében mesterségesen megtermékenyíti a keresztetett növényeket!

De felszólaltak a szülők is! Ők is megmondták a véleményüket a tanítónőnek:

— Maga, Olimpiada Fjodorovna, úgy neveli gyermekeinket, mintha nem a déli Uralban, hanem innen a harmincadik határban élnénk. Multkor az órán a kártekonny növényekről beszélt. Óra után megkérdeztem Lénától: »Miféle növény ez?« A fiú habozva mondta: »Olyan, mint a lóhere.« Pedig nem lóherét mutattam neki, hanem arankát! Miért nem magyarázza meg a gyerekeknek, miféle növény az aranka? A legkártekonnyabb növény, amit mindenképpen irtani kell! Még egyet mondok: vegyint is tanulnak az iskolában. Megkérdem a kislányoktól: hogyan hívják ezt a sőt, s mire használják? Nem tudják, s hallgatnak. Pedig szuperfoszfátot mutattam nekik, amellyel évről-évre feljavítjuk földjeinket. Rendjén való-e, hogy a felsőbb osztályosok semmit sem tudnak erről?

Más szülők felszólalásaikban azt mondták, a gyerekeket fel kell használni arra, hogy a nyáját őrizzék, vizet hordjanak s a postát kihordják. Alexandra Dimitrijevna Saburova erre elmagyarázta, hogy az ilyen munkával nem lehet a serdülő gyerekekben felébreszteni a termelő munka iránti érdeklődést, hanem figyelmüket a jobb termelésért folyó harcra kell irányítani. A gyerekeket rá kell nevelni, hogy a földdel és a növényekkel hozzáértően tudjanak bánni. Csak tanulják meg a helyi talajjavító eszközöket, termékenyítsék meg mesterségesen a növényeket, s irtsák a kártekonny gyomot.

A szovhoz igazgatója rámutatott arra, hogy feltétlenül szükséges megtanítani a felsőosztályosokat a mezőgazdasági termelés technikájára, képezett vezetők kádereit kell belőlük nevelni, mert a szovhozban évről-évre szaporodik a gépek száma.

A szülői értekezlet hosszan elhúzódott s elhatározta, hogy gyakorlati kiképzésre a gyerekeket beosztják a legjobb munkacsoportokhoz.

Az igazgató kezdeményezésére a gyerekeket valóban be is osztották a gépkezelőkhöz, a mezei munkavezetőkhöz, kertészekhez, méhészekhez és pásztorokhoz. A tanítók, agronómusok, brigádvezetők és komszomolok fokozott figyelemmel fordultak a gyerekek felé. Mezei munkájukat helyesebb pedagógiai módszerekkel szervezték meg, s agrártechnikai szempontból is alaposabbá tették. A gyerekek munkája közben folytatott beszélgetések a termelésben való kiképzésük kötelező részévé váltak.

Kimegyünk a mezőre, itt dolgoznak Uszman Berdagulov gyerekei is. Maga Uszman szénát kaszál. Dina a szérűt sepi. Ravil a traktort »itatja«, Parit itatni vitt egy pár lovat a folyóhoz. Nem messze tőlük ül az anya. Lepihent egy kissé, s a tanítónővel beszélget. Begencseva felhívására kijöttek a gyerekek a többi szülővel is.

Ott, ahol Dina dolgozik, kis vörös zászlót lobogtat a szél. Ezt a zászlót Dina munkacsoportja kapta a tegnapi eredményes munkáért. Ki nyeri el ma ezt a megtisztelő zászlócskát?

A szovhoz életében szilárd közösségben egyesül a tanító tudása, a szülők élettapasztalata és a mindenre kíváncsi gyereksereg tudásszomja. Kicsinytől a nagyokig valamennyien kiveszik részüket a közös munkából, közös erőfeszítéssel biztosítják a holnap teljes bőségét. Így növekednek föl a termékeny szovjet földön a munkás élet hősei.

Olvasd és terjeszd a Szülők Lapját!

Írók, tudósok tanácsadása.

A szovjet könyvtárakat hatalmas társadalmi erők támogatják. A legkiválóbb írók, tudósok felkeresik a könyvtárakat, s tanácsot adnak az olvasóknak a könyvek kiválasztása és a tanulási módszer kérdésében.

Mindennapi gondjaink

Mit csomagoljunk a kirándulásra?

Nemsokára itt a szép idő, s gyerekeink vasárnaponkint kirándulni mennek. Mit csomagoljunk a gyerekeknek tíz-óráira, ebédre?

Először is: ne adjunk túlságosan sokat! A gyerek ne cipeljen fölöslegesen és ne szokja meg, hogy a kiránduláson legfőbb jó a nagy lakoma. Gondoljunk arra is, hogy a gyerekek közösen fogyasztják a kirándulásra magukkal hozott enni-valót, tehát úgy csomagoljunk, hogy könnyen tudjanak osztzkodni. Ezért jobb a kifőtt keménytojás, pogácsalakban kisütött hús, apró sütemény, amit jól lehet szét-osztani.

Gondoljunk arra is, hogy kiránduláson könnyen megszomjazik az ember: ne adjunk nagyon sós vagy nagyon édes dolgokat, Nagyon jó a gyümölcsizzel (lekvárral) megkent vagy almával töltött sütemény. Lehetőleg adjunk minden kirándulásra egy-egy almát vagy más gyümölcsöt. Pótolja az

édességet, csillapítja a szomjúságot és sohasem okozhat gyomorrontást.

Jó, ha a kenyeret előre fölszeleteljük, és a húsfélét, szalon-nát vagy sajtot már előre fölszeletelve, a kenyér közé tesszük, kiránduláson ugyanis a gyerekek nem igen jutnak a kézmosáshoz, s a hegymászás, játék közben bizony nem lehet ügyelni a kezek tisztaságára.

Kirándulópohár készítése.

Fehér rajzpapírból vagy tiszta irkalapból 20×20 cm nagyságú négyzetet vágunk. A négyzetet egyik átlója mentén pontosan felébe hajtjuk, majd az így nyert háromszög két sarkát visszahajtjuk: a »b«-sarkot az »a«-oldalra, a »c«-sarkot az »a«-b«-oldalra. Most az »a«-saroknál a papírost kétfelé hajtjuk: egyik lapjával lefogjuk a visszahajtott »b«-és »c«-sarkokat, másik lapját a símán maradt oldalra hajtjuk.

Napközi otthon semmiből

Vidám gyermekkacajtól hangos a terem, ahová a szemlélődő belép. Az egyik asztalnál társasjátékkal szórakozik négy gyerek, a sarokban két nagyobbacska fiú komolyan figyel a előttük levő sakkfigurákat, közepen ping-pong asztal, körülötte szurkoló gyermekesereg nézi az erős mérkőzést. A szomszéd kis szobában úttörődalokat énekel néhány vidám lurkó. Itt töltik idejüket igazán meghitt, meleg otthonban tanulás után azok a gyermekek, akiknek szülei az iskola közelében lévő gyárak zakatoló gépei mellett vívják harcukat a békéért, munkájukkal építik népi demokráciánkat. Nyugodtan dolgozhatnak, mert tudják, hogy gyermekük »otthon« van, az általuk épített napközi otthonban.

Hogyan is történt? Tavaly szeptemberben, mint minden iskolában, a III., Szentendrei-úti általános fiúiskolában is újjáalakult a Szülői Munkaközösség. Az újonnan megválasztott vezetőség — minden tagja gyárimunkás — kidolgozta egyéves tervét, amelynek egyik legfontosabb pontja korszerű napközi otthon létesítése volt. Számbavettek minden lehetőséget az anyagiak előteremtéséhez. Szorosabbra fűzték a kapcsolatot egyrészt a Magyar Textil-festőgyár MDP Üzemi Szervezetéhez, másrészt elhatározták, hogy kultúrgócponntá építik ki iskolájukat, tekintve, hogy itt a kültelken sem színház, sem mozi nem áll rendelkezésre. Elhatározásukat csakhamar tettek követték.

Nagy ünnepe volt a környéknek 1948 október 17-e. Ekkor volt az első műsoros délután az iskola tornatermében, amelyet zsúfolásig megtöltött a környék lakóinak apraja-nagyja. Saját művészeiktől — akik munkásszülők, gyári zenekar tagjai stb. voltak — hamisítatlan, színvonalas előadásban kaptak kultúrát, a napközi otthon helyiségeit pedig a jövedelemből kifestették. Most már bútorra lenne szükség, hogy valóban otthon legyen a napközi. De honnan, miből? Leleményességben sem volt hiány. Az iskola udvarán levő, a háború borzalmait hirdető óvóhelyekről kikerültek a faalkotmányok, ajtók, ajtófélfák, amelyeket szorgos kezek a Magyar

Textilben csakhamar asztalokká varázsoltak. A székek a minden hónapban rendezendő műsoros-délutánok jövedelméből készültek.

Így készült el alig négy hónap alatt a tanuló, szülők és a nevelőtestület legnagyobb öröme a gyermekek tanulására, valamint szórakozására alkalmas helyiség. Nem is kell mondanom, milyen nagy volt a boldogság. Most már a fiúk igyekeztek még melegebbé, barátságosabbá tenni otthonukat. Szebbnél-szebb képek a falon, feliratok, cserepes virágok díszítik a termet. A bejárat előtti folyosó-rész falán falfestmény hirdeti a munkás és az értelmiség munkáját, amely mellé az ajtó elé a leleményes szorgos gyermekkezek magyarkapus, galambdúcos parasztudvart varázsoltak. Ilyen környezetben szívesen tartózkodik a gyerek, könnyebb a pedagógus munkája, nagyobb az eredmény. Szeptemberben alig 4—5 gyerek járt a napközibe. Ma 48 nagy fiú látogatja állandóan. És mindez a Szülői Munkaközösség lelkes munkájának köszönhető. A szülők tudják immár, hogy övék az iskola is, »magunknak, gyermekeinknek építünk«. Tudatossá vált minden szülőnél, hogy az iskola és szülői ház szoros összefogásával építhetjük fel a jövő szocialista társadalmát.

Cserhádi Ferenc

Főszerkesztő és felelős kiadó:

Dr. Szoboszlai Ferenc

Felelős szerkesztő:

Hanvai Károly

Szerkesztőbizottság:

Barcza Gedeon, Bartos Mihály, Békés Imréné, Cserhádi Ferenc, Fonó Erődné, Kovács József, Lenkei Kálmán, Molnár Vilmos és a Munkaközösség külső tagjai.

A lap megjelenik — július és augusztus kivételével — minden hónap 1. napján.

A szerkesztőség hivatalos órái: minden szerdán 10—12 óráig, Központi város háza, II. em. 225/12. szám alatt.

Kéziratokat nem adunk vissza s nem őrzünk meg.

A lap előfizetési díja félévre 3, egészévre 6, vidékieknek 6:20 Ft.

Előfizetni az egyes iskolák igazgatóinál lehet.

Székesfehérvári házinyomda, Budapest, IV., Közp. város háza — 121506

Felelős vezető: dr. Mihálik Gusztáv